

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie petycji nauczycieli, tudzież wdów i sierót po nauczycielach o podwyższenie emerytury, względnie udzielenie pensji wdowiej lub daru z łaski.

Wysoki Sejmie!

Kilku uchwałami, powziętymi na ostatniej sesji, przekazał Wysoki Sejm petycję nauczycieli, tudzież wdów i sierót po nauczycielach ludowych o podwyższenie emerytury, pensję wdowią lub dary z łaski, Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i przedłożenia wniosków.

Stosownie do powyższego polecenia Wydział krajowy, po otrzymaniu opinii co do tych petycji od Rady szkolnej krajowej ma zaszczyt przedłożyć następujące sprawozdanie:

1. Izydor Józef 2. im. Damm, nauczyciel w Ostrowie wniósł petycję do Wysokiego Sejmu o wliczenie mu do emerytury czasu służby nauczycielskiej przed złożeniem egzaminu kwalifikacyjnego, t. j. czasu od 1. kwietnia 1864 do 6. października 1877. Rada szkolna krajowa ze względu, że nauczyciel Damm, jakkolwiek nie miał jeszcze kwalifikacji nauczycielskiej, faktycznie pełnił służbę nauczycielską od kwietnia 1864 r., a obowiązki swe stara się spełniać gorliwie i wedle sił i możliwości, obecnie zaś z powodu choroby pozostaje w szpitalu i prawdopodobnie, nie mogąc dłużej służyć, wniesie wkrótce prośbę o przeniesienie w stan spoczynku, ze względu dalej na bardzo opłakane stosunki materialne petenta i jego rodziny, popiera prośbę Damma z wnioskiem na wliczenie mu do emerytury czasu służby od 1. października 1864. Wydział krajowy wniosek ten ze swej strony popiera i Wysokiemu Sejmowi przedkłada.

2. Franciszek Ksawery 2 im. Bosak, nauczyciel ludowy w Dąbrówce, wniósł petycję o przyznanie mu lat służby nauczycielskiej od r. 1885. Petent rozpoczął służbę z dniem 15. października 1878 jako tymczasowy nauczyciel szkoły etatowej w Woli mieleckiej. Dnia 13. czerwca 1885 Rada szkolna miejscowa w Jaślanach nadała petentowi prezentę na posadę nauczyciela tamt. szkoły etatowej. Rada szkolna krajowa mogła Bosaka dopiero w r. 1890 stabilizować z powodu, iż jego podanie o stabilizację wraz z dokumentami w Radzie szkolnej okręgowej w Mielcu zatracono i dopiero w r. 1890 odszukano. Gdy przeciw zamianowaniu Bosaka ze względu na jego aplikację służbową i zachowanie się już w r. 1885 nie zachodziły przeszkody a opóźnienie w stabilizowaniu nastą-

piło bez jego winy, Wydział krajowy zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej oświadcza się za uwzględnieniem prośby i policzeniem Bosakowi służby w zawodzie nauczycielskim od dnia 1. lipca 1885 r.

3. Władysław Satke, Dyrektor szkoły wydziałowej żeńskiej w Tarnopolu, wniósł petycję o przyznanie zaopatrzenia dla rodziny ś. p. Paulina Jednakowskiego, tymczasowego nauczyciela ludowego. Z aktów okazuje się, iż ś. p. Jednakowski rozpoczął służbę w zawodzie nauczycielskim od 1. września 1887 i pełnił ją gorliwie i skutecznie do r. 1896 w charakterze tymczasowego nauczyciela, za wynagrodzeniem rocznym w kwocie 300 zł. a. w. Posady stałej nie otrzymał pomimo, że egzamin kwalifikacyjny złożył w r. 1891. Nieszczęścia rodzinne i nadwątłone zdrowie spowodowały jego chorobę umysłową i śmierć w zakładzie dla obłąkanych. Jednakowski pozostawił wdowę z trojgiem nieletnich dzieci bez żadnego zaopatrzenia. Ponieważ spełniał obowiązki zawodowe należycie, a posiadając egzamin kwalifikacyjny mógł już w niedługim czasie nabyć prawa do zaopatrzenia rodziny, ponieważ dalej pozostała po nim wdowa jest zupełnie niezdolną do zarobkowania i nie może zapracować na utrzymanie swoje i dzieci, c. k. Rada szkolna krajowa oświadcza się za uwzględnieniem petycji Władysława Satke i przyznaniem Jednakowskiej daru z łaski w rocznej kwocie 150 zł., z czego tytułem zaopatrzenia wdowiego dla niej przypadnie 100 zł. na czas wdowieństwa, a 50 zł. zaś tytułem dodatku na wychowanie dla trojga sierót aż do dojścia najmłodszego z nich do 20 lat życia lub do czasu wcześniejszego zaopatrzenia wszystkich. Zgodnie z tą opinią Wydział krajowy przedstawia odpowiedni wniosek.

4. Marceł Frankiewicz, nauczyciel szkoły ludowej w Cewkowie, wniósł petycję o przyznanie mu w drodze łaski 13 lat służby do emerytury. Frankiewicz rozpoczął służbę w zawodzie nauczycielskim dnia 1. września 1858 i pełnił ją bez przerwy przez lat 10 do dnia 1. września 1868 r., poczem przeszedł do służby w prywatnym zakładzie agronomicznym, gdzie spędził niespełna 3 lata. Dnia 7. sierpnia 1871 wstąpił powtórnie do zawodu nauczycielskiego i w zawodzie tym dotychczas pozostaje. Gdy petent przez cały czas służby spełniał i spełnia obowiązki zawodowe z chwalebą gorliwością i skutecznie, Rada szkolna krajowa przemawia za uwzględnieniem jego prośby w ten sposób, ażeby mu policzyć do emerytury czas służby od dnia 1. września 1858 z przerwą niepoliczalną od dnia 1. września 1868 do 7. sierpnia 1871. Wydział krajowy popiera ten wniosek.

5. Adam Kachnikiewicz, emerytowany nauczyciel szkół ludowych, wniósł petycję o przyznanie mu pełnej emerytury, oraz trzeciego pięciolecia. Petent służył 21 lat w zawodzie nauczycielskim, a gdy służba jego w ostatnich 6-ciu latach nie była skuteczną, przeniesiony został w r. 1895 w stały stan spoczynku. Trzeci dodatek pięcioletni, który należał mu się od 1. listopada 1893, wobec upomnienia udzielonego petentowi w r. 1891 i dalszej jego nieskutecznej pracy, nie mógł mu być przyznany. Rada szkolna krajowa wobec tego, iż żądanie Kachnikiewicza, ażeby mu przyznać pełną płacę emerytalną jest zupełnie nieuzasadnione, a jego aplikacja służbowa nie daje mu prawa do jakichkolwiek wyjątkowych względów, oświadcza się przeciw uwzględnieniu prośby.

Wydział krajowy zgodnie z tą opinią Rady szkolnej krajowej sądzi także, iż petycji Kachnikiewicza o przyznanie pełnej emerytury i dodatku pięcioletniego odmówić należy.

6. Stefania Kobiałkiewiczowa, wdowa po emerytowanym nauczycielu szkół wydziałowych, wniosła petycję o podwyższenie pensji wdowiej i udzielenie kwartału pozgonnego. Z aktów okazuje się, iż pensja wdowa Kobiałkiewiczowej w rocznej kwocie 320 zł. przyznana została ściśle wedle przepisów ustawy, i za podwyższeniem tego zaopatrzenia nic nie przemawia. Co do kwartału pozgonnego, ten nie należy się petentce, gdyż

mąż jej zmarł, już nie będąc w służbie. Z uwagi jednak na 40-letnią gorliwą służbę ś. p. Kobiałkiewicza, oraz ze względu na bardzo przykre położenie materyalne wdowy, Rada szkolna krajowa oświadcza się za przyznaniem jej w drodze łaski kwartału pozgonnego, który po myśli art. 49. ustawy z 1. stycznia 1889 wynosić będzie 240 zł.

Wydział krajowy popiera ze swej strony ten wniosek.

7. Józef Maziarski, kierujący nauczyciel szkoły ludowej w Padwi, wniósł petycję o policzenie mu w drodze łaski do emerytury czasu służby od 1. września 1858 do 13. kwietnia 1860, t. j. czasu spędzonego w służbie szkolnej przed zdaniem egzaminu nauczycielskiego.

Przy wymiarze wkładki emerytalnej policzono Maziarskiemu lata służby od dnia mianowania go stałym nauczycielem, t. j. od dnia 13. kwietnia 1860. Rada szkolna krajowa popiera petycję Maziarskiego, ze względu, iż swą długoletnią (40 lat) gorliwą i skuteczną pracą zasłużył na wyjątkowe traktowanie. Wydział krajowy zgodnie z tą opinią Rady szkolnej krajowej przedstawia Wysokiemu Sejmowi odpowiedni wniosek

8. Amalia Kowalska, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła prośbę o podwyższenie pensji wdowiej. Petentka pobiera pensję wdowią w rocznej kwocie 125 zł. i dodatek na wychowanie dzieci w kwocie 62 zł. 50 ct. w. a. Z aktów okazuje się, iż mąż jej Paweł Kowalski przez 33 lat służył w zawodzie nauczycielskim, a obowiązki swoje spełniał zawsze gorliwie, wzorowo i z dobrym skutkiem. Z 6-ciorga pozostałych po nim dzieci, dwie córki poświęcają się zawodowi nauczycielskiemu, a trzecia zamężna za nauczycielem, troje jeszcze jest niezaopatrzonych, których wdowa ze szczupłej pensji utrzymywać musi. Wobec długoletniej służby nauczycielskiej Kowalskiego, wobec tego, że i dorosłe dzieci zawodowi temu oddają się, a w końcu ze względu, iż jak stwierdzono, petentka znajduje się w bardzo przykrem położeniu materyalnym, Wydział krajowy przedkłada Wysokiemu Sejmowi wniosek na udzielenie Kowalskiej, w drodze łaski, dożywotniego dodatku do emerytury w rocznej kwocie 120 zł. a. w.

9. Marya Warecka, wdowa po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, wniosła petycję o udzielenie jej w drodze łaski zaopatrzenia wdowiego. Mąż petentki służył 21 lat w zawodzie nauczycielskim, a pozostała wdowa nie nabyła jedynie dlatego prawa do pensji, ponieważ ś. p. Warecki nie złożył egzaminu kwalifikacyjnego i nie mógł otrzymać posady stałej. Pozostała po nim wdowa żadnego majątku nie posiada, a na utrzymanie swoje i dzieci zarabia szyciem, który to zarobek jednak od pewnego czasu także ustał. Na utrzymaniu petentki pozostaje dwoje zupełnie niezaopatrzonych dzieci, oraz matka jej 80-cio letnia staruszka. Gdy Warecka pozbawiona jest wszelkich środków do życia, Wydział krajowy zgodnie z opinią c. k. Rady szkolnej krajowej zaleca petycję jej do uwzględnienia z wnioskiem o wyznaczenie petentce rocznego datku z łaski w kwocie 150 zł. w. a., z czego 100 zł. tytułem zaopatrzenia wdowiego na czas wdowieństwa, a 50 zł. tytułem dodatku na wychowanie dzieci do czasu dojścia do 20-go roku życia najmłodszego z nich, lub wcześniejszego zaopatrzenia wszystkich.

10. Stefan Kwasiński, nauczyciel szkoły ludowej w Leszczynie, wniósł petycję o policzenie 7 lat służby do emerytury.

Rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z 3. kwietnia 1881 uznano służbę Kwasińskiego za policzalną do emerytury od dnia 28. marca 1865, czas zaś służby nauczycielskiej od 1. września 1859 do 27. marca 1865 nie mógł mu być do emerytury wliczony z powodu braku dekretu nominacyjnego. Gdy jednak z aktów okazuje się, że Kwasiński służył rzeczywiście w zawodzie nauczycielskim od 1. września 1859 a pełnił tę służbę zawsze gorliwie, z całym zamiłowaniem i oddaniem się swemu zawodowi, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej zaleca petycję Kwasińskiego do uwzglę-

dnienia z wnioskiem na policzenie mu przy wymiarze emerytury czasu służby od 1. września 1859 r.

11. Julia Abgarowiczówna, kierująca nauczycielka szkoły żeńskiej im. św. Antoniego we Lwowie, wniosła prośbę o policzenie półtrzecia roku służby do emerytury. Rozporządzeniem Rady szkolnej krajowej z dnia 15. listopada 1888 policzono Abgarowiczównę czas służby od dnia 1. września 1871, czasu zaś służby od 1. marca 1869 do 1. września 1871 nie wliczono petentce do emerytury, gdyż spędziła go w zawodzie nauczycielskim w charakterze bezpłatnej, a następnie płatnej praktykantki nauczycielskiej. Gdy Abgarowiczówna w okresie czasu od 1. marca 1869 do 1. września 1871 jako praktykantka nie pełniła obowiązków nauczycielskich regularnie i nie prowadziła klasy samoistnie, a żadne szczególne okoliczności nie przemawiają za uwzględnieniem prośby petentki, gdy zresztą sprawa policzenia lat służby stanie się aktualna dopiero w chwili przeniesienia petentki w stan spoczynku, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej nie może petycyi Abgarowiczówny Wys. Sejmowi do uwzględnienia zalecić.

12. Paulina Dolińska, wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła prośbę o przedłużenie w drodze łaski przyznanego jej dodatku na wychowanie córki Heleny Anny 2 im. Dolińskiej, poza oznaczony art. 46 ust. z 1. stycznia 1889 dwudziesty rok życia, Petentka pobiera pensję wdowią w kwocie rocznej 216 zł. 66 ct. oraz dodatek na wychowanie córki w kwocie 108 zł. 34 ct. Z przeprowadzonego przez Radę szkolną krajową dochodzenia okazuje się, iż z dochodu tego utrzymuje Dolińska siebie i dwie córki, majątku zaś żadnego nie posiada. Gdy córka petentki Helena Anna 2. im. ukończyła już rok 20, a w myśl ustawy z r. 1889 matka jej utraciła prawo do poboru dodatku na wychowanie, pozostaje obecnie tylko ograniczoną do swej skromnej pensji wdowiej. Rada szkolna krajowa stwierdziwszy, iż petentka znajduje się w nader trudnych warunkach życia, i że jej córka z powodu wątłego zdrowia zupełnie jest niezdolna do zarobienia swoją pracą na utrzymanie, mając dalej na uwadze 43-letnią służbę nauczycielską jej zmarłego męża, popiera prośbę Dolińskiej. Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej przedstawia Wys. Sejmowi odpowiedni wniosek.

13. Marya Buraczkowa wdowa po nauczycielu szkół ludowych, wniosła petycyę o podwyższenie pensji wdowiej, względnie o zapomogę. Rada szkolna krajowa nie popiera powyższej petycyi ze względu, iż Buraczkowa ma przyznaną pensję wdowią i dodatek na wychowanie dzieci (w łącznej kwocie 175 zł. w. a. rocznie) ściśle wedle przepisów ustawy. Uwzględniając jednak opłakane stosunki majątkowe petentki, udzieliła jej Rada szkolna krajowa we własnym zakresie działania jednorazową zapomogę w kwocie 30 zł. w. a. Zgodnie z wnioskiem Rady szkolnej krajowej, Wydział krajowy petycyi Buraczkowej nie popiera.

14. Jan Benesz, nauczyciel szkół ludowych, wniosł petycyę o udzielenie wsparcia dla jego wnuczki Martyny Demczuk, sieroty po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych.

Teodor Demczuk, ojciec sieroty wstąpił do zawodu nauczycielskiego w roku 1891 a zmarł jako nauczyciel tymczasowy w roku 1896. Wdowa po nim, która w krótkim czasie po mężu zmarła, wobec tak niedługiej jego służby nie mogła uzyskać jakiegokolwiek zaopatrzenia. Pozostała sierota Martyna Demczuk jest pod opieką swego dziadka Jana Benesza. Gdy Benesz pozostaje w dość pomyślnych stosunkach materialnych, posiada bowiem 15 morgów gruntu i pobiera płacę około 40 zł. w. a. miesięcznie, a gdy także i Martyna Demczuk odziedziczyła po rodzicach 5 morgów gruntu, i nie jest pozbawiona środków do życia, gdy w końcu nie zachodzą wyjątkowe okoliczności, któreby usprawiedliwiały wyjątkowe traktowanie wnuczki petenta, Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej jest zdania, że prośby Benesza uwzględniać nie należy.

15. Aleksander Szabel, emerytowany nauczyciel szkół ludowych, wniósł prośbę o dodatkowe policzenie lat służby do wymiaru płacy emerytalnej, tudzież o podwyższenie w drodze łaski trzeciego i przyznanie piątego dodatku pięcioletniego, Rada szkolna krajowa przeprowadziła dochodzenie i na podstawie przedłożonych dodatkowo dokumentów służbowych wliczyła już petentowi do emerytury we własnym zakresie działania czas służby spędzony od 1. września 1859 przy szkole głównej w Zbarażu, wyasygnowała mu wyrównanie tej płacy za czas ubiegły i zarządziła nadal wypłatę podwyższonej emerytury.

Co do prośby petenta o podwyższenie trzeciego dodatku pięcioletniego, to gdy z aktów okazuje się, iż praca petenta od szeregu lat przed spensjonowaniem nie była skuteczną, uwzględnienie tej prośby nie mogłoby być zaleconem. Z tego samego powodu Rada szkolna krajowa oświadcza się także przeciw przyznaniu petentowi w drodze łaski piątego dodatku pięcioletniego. Wydział krajowy zgodnie z opinią Rady szkolnej krajowej, sądzi, iż prośbie Szabla o podwyższenie trzeciego dodatku pięcioletniego, oraz przyznanie piątego dodatku, odmówić należy.

16. Emilia Niementowska, wdowa po nauczycielu szkoły ludowej św. Marcina we Lwowie, wniosła petycję o podwyższenie jej pensji wdowiej. Z aktów okazuje się, iż ś. p. mąż petentki służył kilkanaście lat w zawodzie nauczycielskim a jedynie z powodu zniedołężnienia przeniesiony został w stan spoczynku. Rada m. Lwowa przyznała Niementowskiej w drodze łaski stałe zaopatrzenie w kwocie 100 zł. rocznie. Mając na uwadze ubóstwo petentki, która z powodu podeszłego wieku i będąc chorowita, ograniczoną jest wyłącznie do powyższego zaopatrzenia, nie mogącego wystarczyć nawet na najniezbędniejsze potrzeby życia, Rada szkolna krajowa przemawia za wyjedaniem u Wys. Sejmu dla Niementowskiej dożywotniego datku z łaski w kwocie rocznej 50 zł. w. a.

Wydział krajowy wniosek ten ze swej strony popiera.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Izidorowi Józefowi 2 im. Damm, nauczycielowi w Ostrowie, policza Sejm w drodze łaski do emerytury czas jego służby nauczycielskiej od 1. kwietnia 1864 do 6. października 1877.

2. Franciszkowi Ksaweremu 2 im. Bosakowi, nauczycielowi ludowemu w Dąbrówce, Sejm policza w drodze łaski do emerytury czas jego służby w zawodzie nauczycielskim od 1-go lipca 1885 do 3-go maja 1890.

3. Marcelemu Frankiewiczowi, nauczycielowi ludowemu w Cewkowie, Sejm policza w drodze łaski do emerytury czas jego służby od dnia 1-go września 1858, z przerwą niepoliczalną od dnia 1-go września 1868 do 7-go sierpnia 1871.

4. Józefowi Maziańskiemu, kierującemu nauczycielowi szkoły ludowej w Padwi, Sejm policza w drodze łaski do emerytury czas jego służby od 1-go września 1858 do 13-go kwietnia 1860.

5. Stefanowi Kwaśńskiemu, nauczycielowi szkoły ludowej w Leszczynie, Sejm policza w drodze łaski do emerytury czas jego służby od 1-go września 1859 do 27-go marca 1865.

6. Teofili Jednakowskiej, wdowie po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, przyznaje Sejm od 1-go stycznia 1899, z funduszu szkolnego krajowego dar z łaski w rocznej kwocie 150 zł. a. w., z czego dla niej 100 zł. na czas wdowieństwa, a 50 zł. tytułem dodatku na wychowanie trojga dzieci aż do dojścia najmłodszego z nich do 20 roku życia, lub do czasu wcześniejszego zaopatrzenia wszystkich.

7. Stefanii Kobiałkiewiczowej, wdowie po emerytowanym nauczycielu szkół wydziałowych, przyznaje Sejm w drodze łaski z funduszu szkolnego krajowego, kwartał pozgonny w kwocie 240 zł. a. w.

8. Maryi Wareckiej, wdowie po tymczasowym nauczycielu szkół ludowych, Sejm wyznacza z funduszu szkolnego krajowego od 1. stycznia 1899 datek z łaski w rocznej kwocie 150 zł., z czego 100 zł. tytułem zaopatrzenia wdowiego na czas wdowieństwa, a 50 zł. tytułem dodatku na wychowanie dzieci do czasu dojścia najmłodszego z nich do 20 roku życia, lub do czasu wcześniejszego zaopatrzenia wszystkich.

9. Amalii Kowalskiej, wdowie po nauczycielu szkół ludowych, Sejm przyznaje w drodze łaski z funduszu szkolnego krajowego od 1. stycznia 1899 dożywotni dodatek do emerytury w kwocie rocznej 120 zł. w. a.

10. Paulinie Dolińskiej, wdowie po nauczycielu ludowym w Laskowcach przedłuża Sejm, w drodze łaski, przyznany jej dodatek na wychowanie córki Heleny Anny 2 im. Dolińskiej w kwocie rocznej 108 zł. 34 ct. aż do czasu ukończenia przez nią 24 roku życia, lub wcześniejszego uzyskania innego utrzymania.

11. Emilii Niementowskiej, wdowie po nauczycielu szkoły ludowej św. Marcina we Lwowie, przyznaje Sejm w drodze łaski z funduszu szkolnego krajowego, począwszy od 1. stycznia 1899 dożywotni roczny datek z łaski w kwocie rocznej 50 zł. w. a., który pobierać będzie obok zaopatrzenia, przyznanego jej przez lwowską Radę miejską.

12. Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycjami Adama Kachnikiewicza o przyznanie pełnej emerytury, Julii Abgarowiczówny o policzenie lat służby do emerytury, Maryi Buraczkowej o podwyższenie pensji wdowiej, względnie o zapomogę, Jana Benesza o udzielenie wsparcia dla Martyny Demczuk i Aleksandra Szabla o podwyższenie trzeciego i przyznanie piątego dodatku pięcioletniego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 21. października 1898.

Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.